

خصوصیات ظاهری، فنولوژیکی و فیزیولوژیکی میوه، هسته

و مغز در برخی ارقام زردآلوی بومی ایران

محمدعلی نجاتیان^۱ و کاظم ارزانی^۲

استادیار پژوهش مرکز تحقیقات کشاورزی و منابع طبیعی استان قزوین

ایران به عنوان یکی از خاستگاه‌های زردآلوهایی وحشی و زراعی مطرح است. آئینده زردآلو به عنوان یک عنصر اصلی در صنعت میوه کاری ایران بستگی کامل به اصلاح زردآلو و دستیابی به ارقام جدید دارد. بدین منظور تحقیق حاضر با هدف بررسی خصوصیات ظاهری، فیزیولوژیکی، مورفولوژیکی و پومولوژیکی میوه ۱۱ رقم زردآلوی بومی ایران صورت پذیرفت. پژوهش روی ارقام شصتی، نصیری، حسینی کریمی، نجوان، شاهرودی، میرزائی، شماره ۳۵ شاهرود، شمسی، نوری، اردوباد و قیسی اصفهان، طی سالهای ۱۳۷۹ تا ۱۳۸۱ در کلکسیون زردآلوی ایستگاه تحقیقات اسماعیل آباد مرکز تحقیقات کشاورزی قزوین در قالب طرح پایه بلوک‌های کامل تصادفی با چهار تکرار (هر واحد آزمایشی یک درخت) اجرا گردید. در هر درخت ۸ میوه، ۴ تا از شمال و ۴ تا از جنوب درخت، و از قسمت میانی تاج بطور تصادفی با فواصل ۱۰ روز از ۲۰ روز بعد از مرحله تمام گل تا زمان برداشت در سرتاسر فصل رشد چیده شد. پارامترها از جمله وزن، حجم، طول، عرض و قطر میوه، هسته و مغز، وزن گوشت میوه و پوسته سخت هسته و غیره بلافاصله بعد از برداشت اندازه‌گیری گردید. اندازه‌گیری، ثبت و ارزیابی کلیه صفات مورفولوژیکی و فنولوژیکی به کمک دیسکریپتور IBPGR انجام شد. نتایج نشان داد به علت هتروزیگوسیتی بالا ناشی از تکثیر بذری زردآلو در سالهای گذشته، ژرم پلاسِم زردآلوی بومی مورد مطالعه از جنبه‌های مختلف از یک تنوع وسیع و مطلوب ژنتیکی برخوردار است. خصوصیات ظاهری، فیزیولوژیکی و خواص درونی میوه، هسته، و مغز و همچنین زمان بلوغ و دوره برداشت میوه از تنوع نسبتاً

چهارمین کنگره علوم باغبانی ایران، آبان ماه ۱۳۸۴ / ۲۷

زیاد و گسترده‌ای در بین ارقام برخوردار بودند. در میان آنها، ارقام کاملاً زودرس تا دیررس مشاهده شد. بین تاریخ گلدهی و زمان رسیدن میوه رابطه معکوس برقرار بود. الگوی رشد و نمو میوه، مغز و هسته در کلبه ارقام تقریباً یکسان بود. هر چند که از نظر زمان آغاز و پایان و همچنین طول هر یک از مراحل رشد، تفاوت‌های بین ارقام وجود داشت.